

Előfizetési díj
 A díjra postán vagy helyben házhoz
 hordva:
 Egész évre 12 frt.
 Félre 6 „
 Negyedre 3 „
 Egy hónapra 1 „
 Egyes szám ára 5 kr.
 Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
 napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
 Ötször hasábozott garmond sor ára 6 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
 és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
 nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
 Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22) Haasen-
 stein és Vogler (Neuer Markt 11).
 Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.).
Nyilttéri cikkek
 garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékesb cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.
Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A „KELET” politikai és közgazd. napilap negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legczélyszerűbben postai utalványlapokkal.
 A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.
 A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t előfizetők méltó igényei kielégíttessenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:
 Jul.—decz. félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.
 Jul.—sept. negyd. 3 frt. Egyes szám ára 5 kr.
 8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben olcsó könyvek megszerzése által, a „K e l e t” előfizetői részesülnek.

A „KELET” kiadóhivatala. Pest, július 27. 1872.

(A.) A porosz koronahercegnek egész váratlanul jött látogatása Ischlben, hol királycsaládunk időzik, nem jogtalanul tekintetik figyelemre méltó eseménynek. Politikai és közvetlen következményei e látogatásnak nincsenek ugyan — a mint nem is lehetnek — de mindenki tudja, hogy a porosz és magyar közötti viszony újabb megpecsételéseinek kell azt tekinteni, mely pár év óta Ausztria-Magyarországgal és a Német-cászársággal között létrejött. Már Beust gróf volt az, ki fölismerete, hogy az európai béke csak akként biztosítható, ha a bécsi cabinet a berlini udvarral, a mennyire a két állam érdekei megengedik, közös politikai irányt folytat.

A jó viszonyok megindítása körül tehát kétségkívül Beust grófot illeti a kezdeményezés érdeme, csak hogy ezen viszonyok a bensőség alakját csak akkor öltötték magokra, midőn Beust gróf helyét a magyar minisiterelnök foglalta el.

Beust és Bismarck urak közt már évek óta, még azon időből, midőn az első Szászországi minisiter volt, a személyes nehezítés vagy ellenszenv bizonyos mérvé létezett, melynek a politikára is vissza kelle hatnia. Mindkét államférfi meg volt győződve arról, hogy a két szomszédos birodalomnak a legtöbb esetben közös érdekei vannak, de midőn a dolgot gyakorlatilag kelle érvényesíteni, a személyes ellenszenv felütötte fejét és akadályozólag nyilatkozott.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Tanulmányok Romániáról.

Ullase Marsillae után francziából ford. K. F.

III. A gabnafélék. (Folytatás.)

Románia évente 2.949,445 piaster erő lisztet visz ki Törökországba. A liszt többi része a hazában fogyasztatik el.
 Összesen 378 sütőház és 212 sűteményes 2350 embert foglalkoztatnak, a sütőházak 15.573,926 piaster erő lisztet, a sűteményesek 1.329,276 piaster erő lisztet, a sűtők összes termelésének értéke 23.316,400 a sűteményeseké 1.979,830 piaster.
 A kenyérgyártás kizárólag városi ipar, de e mellett azokban is tenger sok lepény, perecz (covrigi) és más nemű sűtemény tápszer gyártatik. Falukon minden család készít magának naponta egy csomag törökbuza készletet, melyet mamaligának neveznek.

latkozott. Andrassy grófnak külügyminisiterre történt kinevezése ezen személyes mozzanatot is kiküszöbölt. Bismarck herczegnek éppen semmi oka sem volt Andrassy grófra nehezeltetni, sőt mindenesetre köszönettel tartozott neki, mert tudvalevőleg a magyar minisiterelnök volt az, ki monarchiánkat a porosz-francia háboru idején nemcsak a beavatkozástól, hanem mindennemű fenyegető állás elfoglalásától is visszatartotta.

Igen természetes tehát, hogy Andrassy gróf külügyérsége idején a viszony a két állam közt minél szívesebb alakot öltött s a két uralkodó ház tagjai közt is oly benső érintkezés alakult, mely az államok fejlődésére csak kedvező hatással lehet. De azért nevetéses azt hinni, hogy ez entente cordiale közvetlenül Oroszországgal vagy más állam ellen irányulna. E viszony egészen békés természetű s csak akkor öltöhet komoly alakot, ha találkozik állam, mely az európai béke megzavarását akarja. Akkor e viszony azon állam ellen irányulna, mely a rendezavarás szerepére vállalkozik. Egyelőre azonban e viszony nem irányul senki ellen, sőt bármelyik állam szívesen fölvetetik e barátság kötelékébe, ha az európai béke fentartását komolyan szíven hordja.

Ha Oroszország ugyanily cél felé törekszik, akkor valóban nincs ok, mely miatt a két barátságos hatalom tartozkodással viseltetnének irányában. És csakugyan senki sem fogja tagadhatni, hogy egy idő óta viszonyaink a czári udvarhoz, melyek éveken át a lehidegbe voltak, Andrassy gróf külügyminisiter-sége óta lényegesen javuláson mentek át. Mennyire fog e javulás fejlődni és meddig fog tartani azt nem tudjuk. De nekünk ma még nem a távoli jövőről, hanem a jelen pillanat legégetőbb szükségleteiről kell gondoskodnunk. Ilyen szükséglet az, hogy a két állam közötti viszony legalább ideiglenesen, legalább néhány évre elérhetjük, akkor sokat értünk el s fényes eredményt mutathatunk föl. A bécsi külügyi kormány ezen szükséglet kielégítésén fáradozik. Békés intencióit hangsúlyozza, határozott bekepolitikát követ Németország irányában éppen úgy mint az orosz cabinettel szemben s fáradozásait úgy látszik elég siker koronázza. Ma Oroszország is más arccal néz reánk mint eddig s habár e fiatal s talán kétes barátságot nem szabad tulbecsülnünk, másrészt azt sem feledhetjük, hogy az orosz cabinet magatartása legalább egy időre biztosítja a békét, mi a jelen körülmények közt, hol a hirtelen viharok nem tartoznak a ritkaságok közé, mindenesetre elég értékes eredmény.

— Küllömlömege alsó kerületének képviselőválasztására vonatkozólag Diesd-Szt.-Mártonból jul. 25 ről a következő sorokat vettük: „Ma Küllömlömegeinek szép napja volt. A mai napra voltak ugyanis e mege alsó kerületének választó jogosultjai, a képviselő kijelöl és végzett pártelnök gróf

Rendesen háromféle kenyert sütnek u. m. fehér, melyet francia kenyérnek hívnak (franczella) melyet a jobb módú osztály fogyaszt, a második a mely kevésbé fehér (jimblasemmelből) és a közönséges fekete kenyér. Az elsőnek ára egy okás 60 para, a másodiknak 30 para, a 3. iknek 24 para.
 Kisebb városokban és faluhelyeken sütnek ház nál is, de csak is kovásztalan kenyeret, a melyet a zymnak neveznek.

A mamaligát, mely a parasztok egyetlen kenyere, úgy készítik, hogy a vizet felforraltván úgy a hogy elegendő törökbuza lisztet tesznek belé, hogy a főzelék, melyet szüntelen kevernek, elegendőleg meg ne keményedjék. (A lisztet nem szokták megsitálni, pedig irgalmatlan darabos. (Fordító)

A mamaligát megesszik melegen is hidegen is, minden oláh paraszt megesszik naponta legalább egy oka mamaligát és mégis soha sem észlelték Romániában oly betegséget, melyet a mamaliga evés okozott volna.

A rozs termelés felette szűk körben forog, rendesen csak a közepes és száraz földekbe vetik és mivelése legegyszerűbb, mert a magot csak elszorják abba a földbe, melyben az előtt törökbuza volt. Gyakran megtörténik, hogy a rozs elhullatja magvát és így jövő évben minden munka nélkül kész az aratás. A rendesen mivelte rozs faj nagy szemű s mindenekfelett szeszfőzésre használják.

Az árpát serfőzésre és abrakolásra használják.

Bethlen Camilló által egybehíva. A sürgös mezai munkák daczára igen szép számmal megjelent választók gyűlését elnök gróf az egybejövétel fontos céljának előadásával megnyitván, — közakarattal és egyhangulag képviselő jelöltnek Tisza Lajos közlekedésügyér kiáltott ki és a jelöltség elfogadására felkérteni határozottatott. A közérzületnek ily egyhangu nyilvánulása tette a napot széppé s felemelővé különösen azon körülmény, melynél fogva jelöltünkben nemcsak választóink összesége találta legfőbb megnyugvását, de egyeseknél sem maradtak az elégtelenségnek, vagy sértett érdekeknek — hason esetekben oly ritkán elkerülhető — utóhájdalmi. Általános közakarattal kijelölt képviselőnknek egyhangulag kiálthatták az „éljent!” s mondhatjuk megválasztását bizonyosnak is. Az egyetértés által oly rövidde mint széppé tett gyűlés után pártelnökünk vendégszerető asztala köré gyülekeztünk, hol az első poharat Tisza Lajosért elnök gróf emelvén, felkösöntését szűnni nem akaró éljenzés követte, — utánna báró Splényi Henrik emelt poharat, hasonló kedességgel éltetvén hazánk nagy fiát: Deák Ferenczet.

— A kolozsvári egyetem mint a „P. N.” hallja, nagy érdekltséget keltett a tanárok és szak tudósok között. A pesti egyetem bölcsészeti karának feles számú magántanárai majdnem kivétel nélkül folyamodnak a kolozsvári egyetem kiirt tanszékeire, azonfelül számos kérvény fekszik a pesti egyetem bölcsészeti karánál, melyekben az olyanok, kik a kolozsvári egyetem egyik vagy másik tanszékeire aspiálnak, de még egyetemi tanítófokkal nem bírnak, habilitációért folyamodnak. A bölcsészeti karnak tegnap tartott ülésében öt kérvény fölött döntöttek; három kérvény pártolólág terjesztetett föl a minisiteriumnak kettő visszautasított.

— Kerkapolyi Károly pénzügyminisiter Zág-vát országos küldöttség munkájában van a horvát kérdés megoldása tehát várható, minthogy a minisiter a legalaposabb fölvilágosításokkal fog szolgálni a horvátoknak. A budget-bizottság ülései nagyon hevesek, mert a kormány egy a mult, mint a folyó évi rendelkezési alapot fölemelte, s ebbe a nemzeti pártiak nem akarnak beleegyezni. Egyszersmind megtagadták a kormánytól az indemnitást a budget nélküli időre. A kiegyezési alkudozások körébe különben a zágrábi érseki szék új betöltése is belevonatott. E szék ugyanis Strossmayer részére volna megüresítendő annak jelenlegi politikai magatartásáért jutalmul, s a „N. F. P.” szerint Mihajlovics érsek 100,000 frtért hajlandó volna lemondani, mely összeg a zágrábi érseki vagyon félévi jövedelmének felel meg.

BELFÖLD. Háromszék, jul. 23. 1872.

A „Hon” ez évi 156 és a „Magyar Polgár” 155 és 162-ik számában a sepsi-miklósvári és kőzdiorbaiszéki választásokról a legelferditettebb cikkek jelentek meg.

(A lovagnak zab helyett a szekeresek rendesen árpát adnak, Fordító.) Ugyan erre használják a fejt és fekete zabot is. Alakort csak néhány megyében s azokban is kismérvben termelnek.

A kölest mint takarmányt és tápszer természetik. Első esetben zölden lekaszálják és szalmástól magvastól megéttik a barmokkal.

Némely helyeken a köleslisztet a törökbuza liszt helyett használják, de nem olyan jó mint amaz.

A harieskát csakis Moldova néhány falujában természetik, emberek és állatok tápszerül használják. (Jó részt a csángók. Fordító.) Igen szépen termik.

A román földésznek egyetlen kedvencznövénye a törökbuza, s éppen két annyi helyet foglalnak el vele mint a búzával. A törökbuza nemcsak, hogy legfőbb tápszere a népeknek, hanem egyuttal a forgatás és göréja által a földet is kővérti. A törökbuza Romania mezőgazdaszatának legfőbbike.

Legnagyobb mérvben termelik mind a nagy mind a kis szeműt; színe mindenütt sötét sárga; a fehér és vörös színű csak kivételes. Moldovában a kisszemű a tulnyomó. Bukarest környékén fehér színű természetik, mely igen korán érő. A Panti-lejm on gazd. intézetben több mint husz félért termeltek és mindeniket kitünő sikerrel. A rendkívül nagy fogyasztás mellett még szeszfőzésre is használják.

Hozzá voltunk szokva az ellenzéki lapok me-sés ferdítéseire, mert tudtuk, hogy azon párt előtt, mely erőszakosana kár az alkotmány szentélyébe hatni azelőtt semmi sem] visszariasztó, csak hogy czélt érhesen.

Önök, háromszéki ellenzék, mint a hogy magokat czimezni szokták, önök a dicső, az önzetlen hazafiak??! Önök akarják e hont regenerálni, és annak alkotmányát demokratikus eszmékre fektetve, megvalósítani a szabadság, egyenlőség és testvér-élet nagy eszméjét, kik uton-uttfélen osztályok ellen bujtogatva a társadalom eltorlított különzékeit fölelevenítik?!

Nem, az nem lehet, hogy önök továbbá is így üzzék cselszövényeiket! Azért, hogy önökkel az ellenzék zugizalma ma kezét fogott és ferdítéseiket hazafi erény gyanánt közli: még nem az önöké a diadal.

Ismerjük mi a titkos rugókat, ismerjük az önök gyönyörűséges mákvirágait a „Hon”-t, „Ellen-ör”-t és „Magyar Polgár”-t! Tudunk mi mindenkit saját érdeme szerint mérlegelni és éppen azon alapon mérlegeli Háromszék és értelmisége is az önök cliqueje fondorlatait.

De most azon megjegyzésekre reflectálok, melyekkel az ellenzék zugirodalma egyes pártembereinket a legkihívóbban sértette.

Pártunk lapjai igazsághíven és minden személyeskedést kerülve hozták a megejtett és még függőben levő választásokról közleményeinket. Nem volt célom, azon üzemeket, melyekkel a háromszéki ellenzék többségre jutását sikeríteni akarta a közönség előtt fölleplezni, hallgatni akartunk, hogy ne lássa a világ ama felszaggatott sebeket, melyekkel önök a politikai higgadt érzületet oly kiméletlenül bevészrezték.

És mit tettek önök a mi loyális elnézésünkkel szemben? Megfúrták a trombitát, mely bűn és ferdítést önte a megromlatlan népre, mely eddig a politikai higgadt magatartást követő ellenzék, mely saját mesterséges állítása szerint csak is becsületes (?) fegyverrel küzd.

Fellázították önök először a társadalmi osztály gyűlöletet, várfalat buztak önök, az egyenlőség hirdetői a társadalmi élet szentélyében s azután neki fogtak pokoli művek végrehajtásához. A jobboldalt hazárdul, önérdék hajhászó és jogot tipró uraknak rajzolták le, míg a baloldalt hihetetlen és messés ígéretekkel kívánák megkedveltetni. Már hónapokkal a választások előtt, egyes párt és pártion kívül álló embereink ellen, lapjaik telve voltak a leg-sértőbb rágalmakkal.

Legtekintélyesebb és kristály tisztaságú jellemmel bíró egyeneinket akarák önök becsülettől megfosztani s ez által a népek bennök vetett bizalmát megingatni.

Föl volt kelte a kasztgyűlölet és párt láz; homályt vetettek azután a becsület és jellemre, végül pedig tervök kiviteltére alá kellett ásni a hivatali tekintélyt!?

Először is az annyi érdemeiket szerzett és mosoktalan jellemű főispán ellen uszíták hadjáratai-

nálják a törökbuza, sőt néhány év óta sokat visznek külföldre is.

IV. Ipar növények.

Románia némely részeiben a dohány rendkívül szépen fejlődik, leginkább Ilfov, Vlasca, Argyis, Dimbovicza és Falos megyékben természetik. Kisebb mennyiségben minden faluban található. A honi dohány hosszú és széles levelű rendkívül erős; a nép tengersokát fogyaszt, a legkisebb dohány helyek: Gajest, Bila és Huss.

Néhány év óta ezen növény termelését rendkívül tökélyesítették, külföldi magvakat hoztak bé az országba, főleg ugynevezett Jenidge fajokat, melyek rendkívül szaporák. Azonban a magot minden két évben meg kell újítani, mert a levelek, melyek itt mind nagyobbra nőnek, lassankint elveszítik azon kellemes áromát melylyel Törökországban bírnak, román földön így kezelve élénk színt és ízt kapnak.

A dohány évenkénti termelése 1.480,660 okáig terjed; ebből Törökországba kivisznek 350,356 okát s bele vegyítik a hazai termelés közé, hogy annak nagyobb erőt kölcsönözzön. A román dohány évi termelésének értéke 7.403,300 piasterre van becsülve. (Folyt. köv.)

Az „A. Allg. Ztg.“ konstantinápolyi levelezője állítólag hiteles forrásból eredő közleményeket hoz a szultán egészségi állapotáról, s azt nagyon megrendültnek mondja. — Betegsége ujabbán főleg a mértéktelen asztali élvezetek következtében nagyon előrehaladt. Végtagjai meg vannak dagadva, úgy hogy szobájában is alig tud néhány lépést tenni. E mellett borzasztó hallucinációkban szenved; a Cseragánból való átköltözése is nem a bájja miatt történt, mint monák, hanem azért, mert a palotában mindenütt kígyókat s egyéb férgek képzelt látni. Köhögése ugyanolyan, milyenben atyja Mahumed szultán szenvedett élete utolsó évében. Unyanezen levelező azt írja, hogy Konstantinápoly most egy oly izgatósnak lett központjává, mely nem kevesebbet cseledez, mint a mohamedán fanatizmust föléleszteti. E végből főlivást intéztek az összes mohamedán világhoz Marokkotól Dél-Afrikáig, hogy egy-egy letélt alakítsanak „Ittiňag űl Islam“ (az iszlám újraélesztése) név alatt, melynek céljaira nézve semmi kétség nem forog fön. — A nem rég fölfüggesztett „İbret“ című lap hajmeresztő rajzokat hozott az angol adószedők által az indiai mohamedánokon elkö-

— A dévai m. kir. állami alreáltanodánál az 1872—3 tanév f. évi október 1-én veendi kezdetét, a mikor a második osztály is életbe lép. A bejegyzések szeptember utolsó hetében történnek délelőtti 9 órától 12-ig naponként, a felvételi vizsgálatok pedig a délutáni órákban 3-tól 6-ig olyképen, hogy a mely napon ki delelőtt beíratott, ugyanazon nap délutánján meg is vizsgáltatik. Felvételi vizsgálatotállani az első osztályra jelentkezők mindnyájan kötelesek; a hol is ismereteikre nézve megkívántatik tőlök hogy a) az értelmes és folyékony olvasásban; b) a nyelvtanból az alakatan főbb részeinek s az egyszerű, bővített és összetett mondatok ismeretében; c) a feltűnőbb hiák nélküli s jól olvasható dictandó-

— Kéz kezet mos. Egy iparegylet választmányi ülésében a napokban következő érdekes jelenet folyt le. Alelnök: „Tisztelt választmány! Az évi mérleg alig juttat ugyan osztalékot a részvénye-

Az utóbbi időben azonban több párt keletkezett az országban, mely Juarez elnökségével nem volt megelégedve. A múlt év végén forradalom tört ki

